

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski (spr.)

Sędziowie: SSO Agata Adamczewska

SSR del. do SO Renata Żurowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Artura Domańskiego

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2015 roku

sprawy **M. K. (1) i L. F.**

oskarżonych o przestępstwo z art. 278 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonej M. K. (1) i oskarżoną L. F.

od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, XI Zamiejscowy Wydział Karny w Wolsztynie z dnia 28 października 2014 roku, sygn. akt XI K 485/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 2. wyroku obowiązek naprawie szkody wyrządzonej przestępstwem orzeka wyłącznie wobec L. F., zobowiązując ją do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego P. C. kwoty 500 (pięćset) złotych,
2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy, uznając apelację oskarżonej L. F. za oczywiście bezzasadną,
3. zwalnia oskarżone z obowiązku poniesienia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym nie wymierza im opłat za II instancję.

SSR Renata Żurowska SSO Jarosław Komorowski SSO Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim, XI Zamiejscowy Wydział Karny w Wolsztynie, w sprawie o sygn. akt XI K 485/13:

1. oskarżone L. F. i M. K. (1) uznał za winne tego, że w nocy z 15 na 16 kwietnia 2013 r. we W., powiat (...), działając wspólnie i w porozumieniu, zabrały w celu przywłaszczenia około 30 metrów czterożyłowego siłowego przewodu elektrycznego koloru czarnego wraz z gniazdami i wtyczkami, przedłużacz elektryczny koloru czarnego wraz z wtyczkami i gniazdami o długości 12 metrów, przedłużacz elektryczny koloru czarnego wraz z wtyczkami i gniazdami o długości 30 metrów oraz nagrzewnicę olejową marki K. (...) o łącznej wartości 1.599,00 zł, na szkodę P. C., tj. przestępstw z art. 278 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 278 § 1 k.k. wymierzył im kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych L. F. i M. K. (1) obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, w zakresie dotychczas nienaprawionym, poprzez solidarną zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. C. kwoty 1.000,00 zł,

3. na podstawie art. 619 § 1 k.p.k. w zw. z art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz § 2 ust. 1-3 i § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Ewy Trudnowskiej kwotę 442,80 zł brutto, tytułem nieopłaconych kosztów obrony udzielonej oskarżonej L. F. z urzędu,

4. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 633 k.p.k. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa obowiązek zwrotu kosztów sądowych po połowie, tj. po 195,00 zł, a na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U.1983 nr 49, poz.223 z późn. zm.) zwolnił je od obowiązku uiszczenia opłat.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońca oskarżonej M. K. (1) i oskarżona L. F..

Obrońca oskarżonej M. K. (1) zaskarżył opisany powyżej wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść reprezentowanej oskarżonej.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary będącą konsekwencją nie uwzględnienia w stopniu dostatecznym pozytywnych przesłanek przemawiających na korzyść oskarżonej.

Uzasadniając wywiedzioną apelację skarżący podkreślił, że nie ulega wątpliwości, iż oskarżona kilkakrotnie łamała obowiązujące prawo. Jednak zachowanie to nie było nigdy spowodowane chęcią zysku, tudzież chciwością, a miało na celu jedynie zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych jej najbliższych. Pani K. od wielu lat znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Opieka nad dorastającą córką oraz chorym teściem stanowi dla oskarżonej ogromne obciążenie. Chęć zapewnienia najbliższym właściwych warunków życia doprowadziła ostatecznie Panią K. do skrajnego rozpaczy. Znalazła się ona w sytuacji, z której nie widziała innego wyjścia, jak tylko pozyskanie środków pieniężnych w drodze przestępstwa. Popełniane przez nią czyny zabronione nigdy jednak nie zawierały znamion jakiegokolwiek przemocy. Obiektami przestępstwa były zawsze przedmioty o stosunkowo małej wartości, a przygotowanie do przestępstwa, a następnie jego dokonanie charakteryzowało się daleko idącą nieudolnością i prymitywizmem form działania. Tym samym należy uznać, iż Pani K. mimo kilkakrotnego łamania prawa nie jest żadnym przestępcą, a jedynie zagubionym człowiekiem, niepotrafiącym poradzić sobie z trudnościami natury finansowej.

Mając na uwadze powyższe zdaniem obrońcy kara bezwzględnie pozbawienia wolności wymierzona zaskarżonym wyrokiem nadużywa funkcji represyjnej. Zamknięcie oskarżonej w zakładzie karnym jedynie pogorszy, już i tak trudną, sytuację finansową Pani K., a tym samym odniesie skutek odwrotny od zamierzonego.

W ocenie obrońcy oskarżona spełnia przesłanki umożliwiające zastosowanie warunkowego zawieszenia orzeczonej kary pozbawienia wolności. Natomiast zastosowanie wobec oskarżonej M. K. (1) 6 miesięcy bezwzględnej kary pozbawienia wolności niesie ze sobą zbyt dużą i nieproporcjonalną dolegliwość dla oskarżonej w stosunku do wagi naruszonych przez nią obowiązków. Pani K. żałuje bowiem popełnionego czynu i zapewnia, że po raz ostatni popełniła przestępstwo. Ponadto, opisane powyżej okoliczności, tj. właściwości i warunki osobiste, w pełni uzasadniają zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary.

Obrońca także zauważył, że od czasu popełnienia czynu inkryminowanego w niniejszej sprawie tut. Sąd Okręgowy dwukrotnie udzielał oskarżonej zgody na odbycie kary w tzw. systemie dozoru elektronicznego. Oskarżona wywiązywała się każdorazowo z warunków określonych w postanowieniu.

Nadto wskazał, że od czasu dokonania kradzieży na szkodę P. C., Pani M. K. (2) nie popełniła żadnego innego czynu zabronionego, a przebywała w tym czasie na wolności. Oskarżona ma stałą pracę, której znalezienie z jej „hipoteką karną” nie było rzeczą łatwą.

Wobec powyższego obrońca oskarżonej wyraził wątpliwość, czy teraz, gdy proces resocjalizacji odnosi pewne wymierne rezultaty konieczne jest osadzanie oskarżonej w specyficznym środowisku więziennym w celu odbycia kary. W jego ocenie celowość osadzenia oskarżonej jest umiarkowana, by na tym określeniu poprzestać.

Mając na uwadze powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonej M. K. (1) kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu Rejonowego w Grodzisku W., XI Zamiejscowego Wydziału Karnego w W. w innym składzie, przy jednoczesnym pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Oskarżona L. F. także zakwestionowała wymiar orzeczonej wobec niej kary podnosząc, że słusznie została oskarżona o kradzież na szkodę P. C.. Oskarżona odwoła się od wyroku Sądu Rejonowego, gdyż pozbawienie jej wolności ogranicza jej możliwość spełnienia podpunktów wyroku, tj. obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w wysokości 1.000 zł oraz uregulowania kosztów sądowych. Od lipca br. roku rozpoczęła pracę w firmie (...) grzybów R. W., gdzie otrzymała umowę na okres 2 lat, co umożliwi jej spłatę zasądzonych jej kosztów. Założeniem sądu osadzenie jej w zakładzie karnym jest jej resocjalizacją. Oskarżona uważa, że jej obecne zachowanie oraz fakt podjęcia pracy oraz rozpoczęcia leczenia psychiatrycznego, świadczy o jej chęci współdziałania w tym trudnym procesie.

Wobec tego skarżąca wniosła o złagodzenie orzeczonej kary, aby mogła naprawić wyrządzone szkody oraz zacząć uczciwe życie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej M. K. (1) okazała się zasadna jedynie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o obowiązku naprawienia szkody. W pozostałym zakresie wywiedziona skarga nie zasługiwała na uwzględnienie. Bezasadna i to w stopniu oczywistym okazała się natomiast apelacja wywiedziona przez oskarżoną L. F.. Jako, że ani oskarżona F. ani jej obrońca nie złożyła wniosku o uzasadnienie wydanego wobec niej wyroku, zgodnie z dyspozycją art. 457 § 2 k.p.k., przedmiotem analizy Sądu Odwoławczego będą wyłącznie rozstrzygnięcia dotyczące M. K. (1).

Przechodząc do apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonej M. K. (1) w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego i na ich podstawie dokonał trafnych ustaleń faktycznych. W oparciu o lekturę uzasadnienia zaskarżonego wyroku realizującego dyspozycję art. 424 § 1 k.p.k. można jednoznacznie stwierdzić, że sprawstwo i wina oskarżonej M. K. (1) co do kradzieży mienia w postaci przewodów elektrycznych i nagrzewnicy olejowej o łącznej wartości 1.599,00 zł na szkodę P. C. i to wspólnie i w porozumieniu z L. F. zostały udowodnione. Wątpliwości Sądu Odwoławczego nie budzi także zakwalifikowanie przypisanego oskarżonej zachowania jako występku z art. 278 § 1 k.k. oraz wymiar orzeczonej wobec oskarżonej kary 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wbrew twierdzeniom obrońcy oskarżonej orzeczenie wobec M. K. (1) kary 6 miesięcy pozbawienia wolności bez dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania nie jest orzeczeniem rażąco niewspółmiernie surowym, wymagającym modyfikacji w toku kontroli instancyjnej. Pamiętać bowiem trzeba, że o rażącej niewspółmierności kary można mówić jedynie wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych, wymierzonych za popełnione przestępstwo, nie odzwierciedla należyście stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie zapewnia spełnienia celów kary. Ponadto, orzeczona kara lub środek karny mogą być uznane za niewspółmierne, gdy nie uwzględniają w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnionego czynu, jak i osobowości sprawcy (wyrok SN z dnia 30 czerwca 2009 r., WA 19/09, Lex nr 598172). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, tylko wtedy można uznać, że przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona, jeśli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, kara jawi

się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, przynosząca nadmierną dolegliwość (zob. min.: wyrok SA w Katowicach z dnia 5 listopada 2009 r., II AKa 297/09, Lex nr 553884).

W okolicznościach niniejszej sprawy taka sytuacja ponad wszelką wątpliwość nie wystąpiła. Za przypisane oskarżonej przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. grozi kara pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do lat 5. Z uwagi na przyznanie się oskarżonej do winy oraz stosunkowo niewysoką wartość wyrządzoną szkody Sąd Rejonowy słusznie ukształtował wymiar kary jednostkowej na poziomie zbliżonym do dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Wymierzona kara 6 miesięcy pozbawienia wolności jest więc adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez M. F. oraz stopnia jej zawinienia, który wykluczał zastosowanie art. 58 § 3 k.k. Na przeszkodzie do rezygnacji z orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i wymierzenie jej grzywny albo kary ograniczenia wolności do lat 2 stała bowiem dotychczasowa wielokrotna karalność, o której będzie jeszcze mowa w dalszej części uzasadnienia. Zaznaczyć przy tym trzeba, że rodzaj orzeczonej kary został zaakceptowany także przez obronę, która zakwestionowała wyłącznie orzeczenie tej kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania na okres próby.

W świetle okoliczności niniejszej sprawy zgodzić należy się z Sadem Rejonowym, że brak jest jakichkolwiek podstaw do zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Dobrodziejstwo probacji jest bowiem swoistym środkiem polityki karnej stosowanym wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych. Przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest ocena, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa. Uzależniona jest więc od tego, czy istnieją wystarczające podstawy do skonstruowania wobec niego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Swoje przekonanie w tym zakresie sąd opiera na obiektywnych przesłankach w postaci postawy sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, dotychczasowego sposobu życia oraz zachowania się po popełnieniu przestępstwa.

Mając na uwadze wskazane wyżej przesłanki rację ma obrońca oskarżonej, że opisane we wniesionej apelacji zachowanie oskarżonej po popełnieniu zarzucanego jej przestępstwa, tzn. przyznanie się do winy i okazanie skruchy, a następnie podjęcie zatrudnienia i naprawienie wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody w części wynoszącej 500 zł (zgodnie z ugodą z dnia 24 lutego 2015 roku, k. 208) przemawiają na korzyść M. K. (1). W okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób jednak zgodzić się z obrońcą, że oskarżona nie jest sprawcą zdemoralizowanym, notorycznie wracającym na drogę przestępstwa, lecz zagubioną osobą, która znajdując się na skraju rozpaczony nie potrafiła sobie poradzić z trudną sytuacją finansową. Zwrócić należy bowiem uwagę, że M. K. (1) jest zdrową kobietą w średnim wieku, która może podjąć stałą pracę lub chociażby pracować dorywczo. Potwierdza to nie tylko przedłożona przez obronę umowa o dzieło z dnia 1 lutego 2015 roku (k. 210), ale także okoliczność, że w dniu pierwszego przesłuchania w sprawie, blisko miesiąc po popełnieniu zarzucanego jej przestępstwa, oskarżona podała, że pracuje w zakładach mięsnych jako pracownik produkcji na umowę zlecenie (k. 3). Poza tym wyeksponować trzeba, że córka oskarżonej ma już 17 lat co oznacza, że nie tylko nie wymaga stałej opieki matki ale również że może pomóc jej przy wykonywaniu obowiązków domowych i tym samym ułatwić poszukiwanie zatrudnienia. Ponadto już ze złożonych przez M. K. (1) wyjaśnień wynika, że w momencie popełnienia przestępstwa oskarżona nie była pozbawiona środków do życia, gdyż dysponowała rentą teścia (k. 4). W tych okolicznościach dopuszczenie się przestępstwa kradzieży, celem zdobycia środków na – jak podała oskarżona – „jedzenie, papierosy i bieżące rachunki” w żadnej mierze nie jest usprawiedliwione tragiczną sytuacją życiową. Skoro oskarżona posiada dochody z prac dorywczych oraz renty teścia, jest osobą zdolną do zatrudnienia a przy tym stać ją na palenie papierosów, to nie sposób uznać, że znajdowała się w anormalnej sytuacji motywacyjnej, usprawiedliwiającej jej zachowanie choćby częściowo. Oskarżona miała wybór i możliwość zrealizowania zachowania zgodnego z prawem, a mimo to zdecydowała się wrócić na drogę przestępstwa i to niespełna tydzień po tym, jak Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim, XI Zamiejscowy Wydział Karny w Wolsztynie orzekł wobec niej bezwzględną karę 8 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Nawet więc jeśli w maju 2013 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wyraził zgodę na odbycie tej kary w systemie dozoru elektronicznego i oskarżona faktycznie odbyła w tym systemie orzeczoną karę, nie

oznacza to jeszcze, że istnieją przesłanki do warunkowego zawieszenia kary orzeczonej za kolejne popełnione przez nią przestępstwo.

Mając na uwadze fakt wielokrotnej uprzedniej karalności M. K. (1) za przestępstwa przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów oraz zdrowiu publicznemu oraz okoliczność, że oskarżona po raz kolejny dopuściła się występku godzącego w prawo własności innej osoby i to korzystając z dobrodziejstwa probacji, zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że brak jest racjonalnych przesłanek do skonstruowania wobec oskarżonej K. pozytywnej prognozy kryminologicznej i do wymierzenia jej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wprawdzie sam fakt uprzedniej karalności nie wyklucza w każdym przypadku skonstruowania wobec sprawcy pozytywnej prognozy kryminologicznej (tak m.in.: wyrok SN z dnia 17 listopada 2011 r., III KK 198/11, Lex nr 1109319, wyrok SA w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., II AKa 42/09, Lex nr 504090), jednakże analiza karty karnej oskarżonej pozwala stwierdzić, że jest ona sprawcą niepoprawnym, notorycznie wracającym na drogę przestępstwa, wobec której dotychczas stosowane kary i środki karne nie odniosły żadnego rezultatu. Wobec oskarżonej wielokrotnie orzekano kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, a mimo to oskarżona w okresie próby i po upływie niespełna sześciu dni od orzeczenia wobec niej po raz pierwszy kary o charakterze bezwzględny ponownie popełniła przestępstwo przeciwko mieniu. Tym samym oskarżona po raz kolejny okazała brak poszanowania dla obowiązującego porządku prawnego i to pomimo braku wiarygodnych przesłanek usprawiedliwiających w jakimkolwiek stopniu jej zachowanie.

Skoro dotychczas podejmowane w warunkach wolnościowych działania resocjalizacyjne nie odniosły żadnego skutku uznać należy, że oskarżona wymaga trwałych oddziaływań, które mogą zostać podjęte wyłącznie w warunkach izolacji więziennej. Wymienione powyżej okoliczności wskazują bowiem ponad wszelką wątpliwość, że nie tylko oskarżona ma lekceważący stosunek do obowiązującego porządku prawnego, ale również że brak jest jakichkolwiek podstaw do formułowania twierdzeń, że orzeczenie wobec niej kolejnej kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, nawet połączonej z dozorem kuratora, to zmieni. Wręcz przeciwnie, orzeczenie wobec M. K. (1) kary z dobrodziejstwem probacji utwierdziłoby ją wyłącznie w przekonaniu, że jest ona faktycznie bezkarna.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego tylko bezwzględna kara pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy stanowi trafną reakcję karną na przestępstwo popełnione przez M. K. (1), albowiem wymierzona kara należyście odzwierciedla stopień społecznej szkodliwości przypisanego jej czynu oraz zapewnia spełnienie celów kary. Podkreślenia wymaga, że w ocenie Sądu Odwoławczego tak ukształtowany wymiar kary nie wpłynie negatywnie na realizację względów ogólnoprewencyjnych oraz zapobiegnie wykształceniu w społeczeństwie błędnego przekonania o nadmiernej pobłażliwości organów sprawiedliwości wobec sprawców tego rodzaju przestępstw. Jednocześnie będzie ona stanowiła dla oskarżonej realną przestrożę przed lekceważeniem porządku prawnego, albowiem musi ona w końcu zrozumieć, że popełnianie kolejnych przestępstw nie popłaca i każdorazowo będzie się wiązać ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości.

W związku z powyższym brak było podstaw do modyfikacji kwestionowanego przez obronę orzeczenia i zastosowania wobec M. K. (1) dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary. Jako, że oskarżona zawarła z pokrzywdzonym ugodę i naprawiła wyrządzoną mu szkodę w kwocie 500 zł, co stanowi 50 procent strat poniesionych przez P. C., Sąd Okręgowy zdecydował się zmienić zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 2. wyroku obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem orzekł wyłącznie wobec współoskarżonej L. F., zobowiązując ją do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego P. C. kwoty 500 złotych. Skoro bowiem oskarżone podzieliły się po połowie pieniędzmi uzyskanymi ze sprzedaży skradzionego mienia, to słusznym i sprawiedliwym jest, aby każda z nich naprawiła połowę wyrządzonej przestępstwem szkody.

W pozostałym zakresie należało utrzymać zaskarżony wyrok mocy, jak orzeczono w punkcie 2 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 3. wyroku, zwalniając oskarżoną M. K. (1), na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, z obowiązku

ich poniesienia. Za wydaniem przedmiotowego rozstrzygnięcia przemawiała sytuacja materialna oskarżonej oraz fakt orzeczenia wobec niej bezwzględnej kary pozbawienia wolności.

SSR Renata Żurowska SSO Jarosław Komorowski SSO Agata Adamczewska